

ת"פ 64917/02/18 - מדינת ישראל, באמצעות המחלקה לחקירות שוטרים נגד מיכאל מיכאלוב

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 64917-02-18 מדינת ישראל נ' מיכאלוב

בפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין:

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות המחלקה לחקירות שוטרים

נגד

מיכאל מיכאלוב

הנאשם

באמצעות בא כוחו עו"ד עופר סבו

גזר דין

כתב האישום המתוקן:

הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות הבאות:

אישום ראשון - שימוש לרעה בכוח המשרה - עבירה לפי סעיף 280 (1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; מסירת ידיעה כוזבת - עבירה לפי סעיף 243 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

אישום שני - הדחה בעדות - עבירה לפי סעיף 246 (א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

האישום הראשון:

על פי עובדות כתב האישום, שהוכחו במשפט, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, שירת הנאשם במשטרת ישראל, בתפקיד סייר במשטרת חדרה.

ביום 16.4.16, התקשר אמנון אברמוב (**להלן: "המתלונן"**), למשטרה ודיווח, כי שכנתו המתגוררת בדירה הסמוכה (מדובר בשתי יחידות באותה הקומה), ברח' דוד אלעזר 863 באור עקיבא, מפרה צו למניעת הטרדה מאיימת, שבקיש וקיבל נגדה בבית המשפט, בכך שהיא דופקת בחוזקה על הקיר המשותף בין הדירות ומטרידה אות שלוותו.

הנאשם הגיע לדירתה של השכנה כשהוא מלווה במתנדב דוד גרשי (**להלן: "המתנדב"**), דפק על הדלת במשך מספר שניות בודדות, ובאין מענה מצד השכנה פנה לעזוב את המקום. המתלונן, שצפה במתרחש דרך עינית הדלת, יצא מדלת ביתו אל חדר המדרגות, וקרא לנאשם על מנת לברר מדוע הוא כבר עוזב את המקום. הנאשם שב ועלה במדרגות לקומה דירתו של המתלונן, וכך גם המתנדב, ובין הצדדים התנהל שיג ושיח סביב הסיבה להזעקת המשטרה למקום.

לאחר מספר דקות, משהבין המתלונן כי הנאשם ושותפו עומדים לעזוב את המקום, מבלי לספק מענה לתלונתו, הזמין

המתלונן את הנאשם והמתנדב להיכנס לביתו, על מנת לתמוך את המניע להזעקתם למקום, במסמכים נוספים, כשהוא מסמן בידיו לשניים להיכנס. בעודו מסמן בידיו לנאשם להיכנס לביתו, אחז קלות המתלונן, באמצעות ידו השמאלית, באמה הימנית של הנאשם (**להלן: "האחיזה"**).

בתגובה לאחיזה האמורה, הודיע הנאשם למתלונן, כי הוא מעוכב, וכי עליו להתלוות אליו לתחנת המשטרה בחדרה - תחנת מחוז חוף (**להלן: "התחנה"**). בהמשך לכך, רשם הנאשם דוח פעולה כוזב, לפיו המתלונן תקף אותו ואיים עליו, כל זאת במטרה להצדיק את עיכובו של המתלונן.

בעקבות האמור, המתלונן עוכב לתחנה, ונכלא בתא המעצר שבתחנה, בו שהו באותו זמן עצורים נוספים, ואף נחקר באזהרה בחשד לעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

המתלונן שוחרר מספר שעות לאחר מכן.

בהכרעת הדין נקבע, כי במעשיו אלה, עשה הנאשם, שימוש בכוח משרתו, שלא כדין, באופן שרירותי, הפוגע בזכותו של המתלונן, ושיבש והכשיל הליך שיפוטי נגדו.

האישום השני:

עוד נקבע בהכרעת הדין, כי בהמשך לאמור, בפברואר 2018, לאחר שהוגש לבית המשפט כתב אישום נגד הנאשם בעבירות הנזכרות לעיל, ובעוד המשפט מתנהל נגדו, פנה הנאשם לאחיו של המתלונן, רוברט אברמוב (**להלן: "רוברט"**), בבקשה להיפגש עם המתלונן ולעשות מעין "סולחה". הפגישה בין הצדדים תואמה ליום 15.4.2018 בביתו של רוברט, בשעות הערב.

בפגישה נכחו המתלונן, רוברט, הנאשם ואדם נוסף, שהגיע מטעמו של הנאשם, ומכיר חלק מהמעורבים. בסיום הפגישה סיכמו הצדדים, כי הנאשם יתנצל, וייגש עם המתלונן לעורך דין מטעמו של הנאשם, על מנת שהמתלונן יחתום על תצהיר, המאמת את חזרתו מהתלונה במח"ש.

עוד סיכמו הצדדים, כי הנאשם יעביר למתלונן פיצוי, בגובה שכר הטרחה ששילם המתלונן לעורך דין, אשר טיפל במסגרת התיק המשטרתי שנפתח לו, כמתואר באישום הראשון.

ביום 16.4.2018, בשעות אחר הצהריים נפגשו הצדדים אצל עורך הדין נוח שמאילוב, באור עקיבא.

בפגישה העביר הנאשם למתלונן תצהיר כוזב, בו מסביר המתלונן, לכאורה, מדוע הוא מושך את תלונתו למח"ש. אולם, המתלונן סירב לחתום על התצהיר הכוזב, ובטרם עזב את המקום, הזהיר אותו הנאשם, כי אם לא יחתום על התצהיר, הוא יתקשר לאותו אחד שנכח אף הוא בפגישה. המתלונן סירב לחתום ועזב את המקום.

נקבע בהכרעת הדין, כי במעשיו אלה, ניסה הנאשם, להדיח את המתלונן לחזור בו מהתלונה שהגיש נגדו, מושא האישום הראשון.

טענות הצדדים:

ב"כ המאשימה, עמד על חומרת מעשיו של הנאשם, אשר ביצע רצף של מעשים פליליים, עברייניים, כשוטר באישום הראשון, וכשוטר לשעבר באישום השני. הודגשה החומרה בכך שהנאשם טיפל באירוע באופן לא ראוי, כתב דוח פעולה שקרי, גרם לכך שהמתלונן הובא ללא עילה, לתחנת המשטרה, נפתח לו תיק על תקיפת שוטרים. בהמשך הדברים, בעוד המשפט עומד ומתנהל כנגד הנאשם, הוא ניסה להניא את המתלונן למסור תצהיר שקרי, שבו הוא חוזר בו מהתלונה.

נטען למתחם שנע בין מספר חודשי מאסר שיכול שירוצו בעבודות שירות, לבין שנת מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.

עם זאת, המאשימה טענה, כי בנסיבותיו החמורות של מקרה זה, לא ניתן להסתפק בעבודות שירות, ועל עונש המאסר להיות ברף העליון של המתחם, שכן, התנהגותו של הנאשם, **"מטילה כתם על כל השוטרים, מערערת את יסודות שלטון החוק, בית המשפט צריך להוקיע את ההתנהגות הזו, בקול רם וצלול, ואת זה אפשר לעשות רק בהטלת עונש משמעותי וחד משמעי"** (עמ' 60, שורות 22 - 26).

מנגד, עמד ב"כ הנאשם, על נסיבותיו האישיות של הנאשם, על תפקודו הנורמטיבי בכל חייו הבוגרים, על תרומתו בצבא, במשטרה.

בהמשך דבריו, העלה ב"כ הנאשם, טענות רבות על הנקבע בהכרעת הדין, טענו, שהינן ברובן טענות ערעוריות, ולא טענות שיכולות להישמע בשלב הטיעונים לעונש.

לטענת ב"כ הנאשם, תיק זה היה צריך להסתיים בדין משמעותי, ולא היה מקום להגיש נגד הנאשם, כתב אישום פלילי. לחילופין, טען ב"כ הנאשם, כי יש להסתפק בענישה צופה פני עתיד, כגון מאסר על תנאי ועונשים נלווים.

דבר הנאשם בטרם מתן גזר הדין:

הנאשם טען כי הוא מכבד את החלטת בית המשפט, אך הוא עומד על כך שהמתלונן תקף אותו, משך אותו ביד, ומן הדין היה לזכותו. עוד הוא עמד, על נסיבותיו האישיות, תיאר את השירות הארוך שלו במשטרת ישראל, את התרומה שלו, ובהמשך דבריו, עמד באריכות על נסיבות האירוע, תוך שהוא טוען כי המתלונן, **"...סיפר את מה שהוא סיפר, באירוע הראשון, אני פעלתי כדין, בית המשפט לא מגיע לחקר האמת, הוא מגיע לחקר השקר, אני לקחתי עורך דין, אחד שאני לא משלם לו אגורה, שיבוא וידבר במקומי, אני מאוד כעוס על מה שלא עושים, ומנסים לתפור תיק, אם הייתי עושה הייתי אומר טעיתי עשיתי, במקרה הזה אני גם הקורבן, וגם מנסים לתפור לי שני תיקים..."** (עמ' 63, שורות 29 - 33).

דין והכרעה עונשית:

אירוע אחד או שני אירועים (סעיף 40 יג לחוק העונשין):

הצדדים התייחסו לשני האירועים, כאירוע אחד, לצורך הענישה, וכך יתייחס אליהם גם בית המשפט.

הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

עמוד 3

שוטר, כמו כל עובד ציבור, שמוענקות בידיו סמכויות, חייב לעשות שימוש בסמכויות אלה כדין, ביושר, ובמסגרת החוק, על מנת לא למעול באמון הציבור המופקד באוכפי החוק, שהעניק לו סמכויות אלה, באמצעות המחוקק.

שימוש לרעה בכח המשרה שעושה שוטר, ומסירת ידיעה כוזבת, פוגעים באמון זה, החיוני לעבודתה היעילה והתקינה של המשטרה. בנוסף, הדחת אדם מעדותו, היא מעשה הפוגע ביכולתו של בית המשפט לעשות משפט, ופגיעה בשלטון החוק.

מעשיו של הנאשם, פגעו בערכים מוגנים אלה, במידה גבוהה. שכן, מדובר במי שהיה שוטר בזמנים הרלוונטיים לאישום הראשון, וניצל את סמכויותיו כשוטר, העצים את האחיזה הקלה, לכדי תקיפה פלילית, שלא הייתה ולא נבראה, כתב דו"ח כוזב - דברים אשר הובילו, לעיכובו, חקירתו והכתמת שמו הטוב של המתלונן, על לא עוול בכפו של האחרון. באישום השני, הנאשם הגדיל לעשות, ובעוד המשפט מתנהל, ניסה להניא את המתלונן, לחתום על תצהיר שקרי, כדי שיחזור בו מתלונתו זו.

מדיניות הענישה (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

אפתח ואציין, כי המחוקק קבע עונש של 3 עד 5 שנים, לעבירה של מסירת ידיעה כוזבת, לפי סעיף 243 לחוק העונשין; וכן עונש של 7 שנות מאסר, למי שמניע אדם, מלחזור בו מהודעה שמסר, לפי סעיף 246 (א) לחוק העונשין; וכן מאסר של 3 שנים למי עושה שימוש לרעה בסמכותו תוך פגיעה בזכותו של אחר, לפי סעיף 280 (1) לחוק העונשין.

עיון בפסיקה מלמד, כי עבירות אלה נלוות בדרך כלל לעבירות אחרות ולרוב לא עומדות בפני עצמן. הפסיקה הנהיגה בעבירות אלה ודומות לה, הינה הטלת עונשי מאסר אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד למאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, צופים פני עתיד (ע"פ 3765/06 מוהנד אבו לטיפה נ' מדינת ישראל (2006) שם הורשע הנאשם בעבירות של הדחה והטרדת עד, שיבוש הליכי משפט ואיומים ונדון בהסדר ל- 8 חודשי מאסר בפועל, 18 חודשי מאסר על תנאי; ע"פ (מחוזי נצרת) 639/98 דוד חן נ' מדינת ישראל, שם נדון הנאשם על עדות שקר, ובית המשפט קבע כי עבירה כזו פוגעת ביסוד קיומו של ההליך השיפוטי, וכי ראוי לגזור עונש מאסר, על מי שמוליך שולל שופט בישראל, וכי יש צורך לבלום התנהגויות מהסוג הזה, על דרך של ענישה מרתיעה, תוך שבית המשפט מציין את העונש הקבוע בחוק לעבירה זו; ת"פ (חיפה) 39541-07-10 מח"ש נ' רידאן מלחם ואח', הקרוב יותר לענייננו. שם הנאשמים הורשעו, בעבירות הכוללות מסירת ידיעות כוזבות, ניסיון לקבלת דבר במרמה, קשירת קשר לביצוע עוון ושיבוש מהלכי משפט, בית המשפט (כב' השופט י. ליפשיץ), קבע מתחם, שנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות, ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל, והטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר בעבודות שירות; ת"פ (ב"ש) 8140/04 מדינת ישראל נ' פארס אבו רקייק, שם נדון הנאשם על עבירה של הדחה בחקירה, וצוין כי זו מקפלת בתוכה, חתירה תחת רשויות שלטון החוק, שרק באמצעות תגובה עונשית הולמת ומרתיעה, ניתן יהיה להטמיע ערכים של שלטון חוק ואכיפתו, שבלעדיהם לא ייכון משטר תקין במדינה.

נסיבות שקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין):

תכנון - האירוע באישום הראשון, הוא אירוע "מתגלגל", הנאשם הגיע למקום, כשוטר, על מנת ליתן, כביכול, מענה לתלונת המתלונן, אשר אחז בצו שיפוטי כדין, למניעת הטרדה מצד השכנה שלו, שלפי חומר הראיות, לא פסקה מלהטרידו.

המתלונן היה במצוקה גדולה, נוכח המטרד הבלתי פוסק, וביקש להסביר את הדברים לנאשם שעמד לעזוב מבלי לסייע למתלונן. בשלב מסוים, נגע המתלונן קלות בנאשם בכוונה להזמין להכנס לביתו, לבל יעזוב מבלי להגיש לו עזרה. הנאשם ניצל זאת, נמנע מטיפול ענייני של האירוע, הפך את המתלונן, מקורבן של עבירת הטרדה, לחשוד בתקיפת שוטרים, דבר שלא היה ולא נברא, כתב דוח כוזב, וכאשר התנהל המשפט נגדו, הוסיף חטא על פשע וניסה להניא את המתלונן מעדותו.

הנאשם פעל בכוונת מכוון, תוך ניסיון להכתיים את המתלונן בעבירה של תקיפת שוטר, שהאחרון כלל לא ביצע. "לביסוס" הטענה, מילא דוח כוזב, בהמשך הדרך, משלא צלחה דרכו, ומח"ש הגישה וניהלה מולו משפט, לא נרתע, וכשוטר לשעבר, ניסה להניא את המתלונן מעדותו.

חלקו של הנאשם בביצוע - הנאשם פעל בלעדית בכל אחד משלבי האירוע הראשון, כאשר המתנדב שהיה איתו באותה עת, לא תמך בגרסתו או במעשיו הלא נאותים; וכך גם באירוע השני, כאשר הוא מגייס אישים שונים, בעלי השפעה, על מנת לקיים את אותה פגישה, כשבמהלכה, הוא הגיש למתלונן, תצהיר התומך בגרסתו, בו למעשה, חוזר בו המתלונן מתלונתו ועדותו, ומצדד בגרסת הנאשם.

הנזק הפוטנציאלי והנזק בפועל - אשר לנזק הפוטנציאלי שיכל היה להיגרם, הרי שלולא הייתה מצלמה בפתח ביתו של המתלונן, קרוב לוודאי, כי האחרון היה מסתבך בתיק פלילי חמור, של תקיפת שוטר, ונאלץ להתמודד במשפט, מול גרסתו של שוטר (הנאשם), שטען שהותקף. יצוין, כי הרשעה בעבירה כזו, מחייבת הטלת עונש מאסר עד שלוש שנים ולא פחות מחודש ימים חובה (סעיף 273 לחוק העונשין); ולגבי האישום השני, מדובר בשיבוש חמור של הליכי משפט, כשהנאשם נוטל חלק פעיל ודומיננטי בו, יוזם ומביא לפגישה, על מנת להחתיים את המתלונן על תצהיר, בו יחזור בו המתלונן מגרסתו. לו היה חותם המתלונן על התצהיר, היה משבש את ההליך המשפטי, ואף מוביל למציאות בה, המתלונן, שוב פעם, היה הופך מקורבן העבירה, לנאשם בה, בעוון מסירת עדות שקר שדינה מאסר שבע שנים או לכל הפחות, בעוון מסירת עדויות סותרות (ראו: סעיף 237 או סעיף 240 (א) לחוק העונשין, בהתאמה).

אשר לנזק שנגרם בפועל, מעשיו של הנאשם באישום הראשון, גרמו לכך שהמתלונן עוכב לתחנת המשטרה, נחקר כעבריון, על כל ההשפלה והפגיעה בכבודו כאדם, שמו הוכתם, חירותו עורערה; באישום השני, מעשיו של הנאשם, היו על סף שיבוש המשפט.

הסיבות והמניע של הנאשם לביצוע העבירות - אשר לאישום הראשון, הנאשם הוזעק כשוטר למקום, על מנת ליתן בידי המתלונן, כאזרח, המשוע לעזרת המשטרה באכיפת צו שיפוטי, סעד ומזור. הנאשם לא ביצע את תפקידו כהלכה. הוא ניגש לבית המתלונן, אך מיהר לעזוב את המקום, מבלי לבחון את תלונתו של המתלונן לעומק, ומבלי להקשיב לו.

מחומר הראיות עלה, כי ברשות המתלונן היה סרטון בו נראית אותה שכנה מטרידה אותו לכאורה. לכן, אם היה מגלה הנאשם מעט יותר סבלנות כלפי המתלונן שהיה שרוי במצוקה, נעתר להזמנתו, שוקל את דבריו, לא זו בלבד שהיה ממלא את תפקידו על הצד המיטבי, אלא שכל האירוע היה נמנע.

תחת זאת, הוא מיהר לעזוב את המקום, מבלי לטפל באירוע ביסודיות. הוא ניצל את המצוקה הרבה, בה היה שרוי המתלונן, אשר רצה למנוע את עזיבתו מהמקום, על מנת להסביר לו, בתוך הדירה, את מהות הצו והנסיבות, בכדי שהנאשם יואיל בטובו, להגיש לו עזרה וסעד, וכאשר הזמנה זו לוותה באחיזה/נגיעה קלה באמה, הנאשם עט על נגיעה זו, כמוצא שלל רב, ניסה להכתיים את המתלונן בעבירה של תקיפת שוטר, ומכאן התגלגלו האירועים, כמפורט באישום

הראשון, שעובדותיו הוכחו במשפט.

אשר לאישום השני, כאשר הבשילה תלונת המתלונן לכתב אישום, המייחס לנאשם שימוש לרעה בכוח המשרה, ובעוד המשפט "ברקע", ניסה הנאשם להניא את המתלונן מתלונתו, תוך ניסיון החתמתו על תצהיר שקרי. המניע בשלב הזה הוא ברור - הנאשם ביקש להסיר מעליו את רוע הגזירה.

הבנת הפסול במעשיו - הנאשם היה שוטר שנים רבות, הוא שירת כשוטר מן המניין באישום הראשון, והיה שוטר לשעבר בעת האישום השני. הוא הבין היטב את החומרה שיש במעשים מהסוג הזה. גם כשחברו למשמרת, המתנדב, שהיה יחד איתו אצל המתלונן, לא תמך בגרסתו הכוזבת, ביחס לאישום הראשון, הוא לא היסס לרגע ודבק בגרסתו חסרת השחר, ובעוד המשפט מתנהל עשה בכדי לשבש את המשפט.

יכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירות - כפי שצוין, באישום הראשון, מדובר היה באירוע "מתגלגל". הנאשם יכל היה לעצור, ולהפסיק את האירוע בכל עת. למרות זאת, הוא לא נעצר, הוא העליל על המתלונן כי תקף אותו, בהמשך מילא דוח שקרי, דבר אשר הוביל לפתיחת תיק חקירה, נגד המתלונן, לחקירתו כעבריין, שביצע עבירה חמורה. גם כאן לא נעצר הנאשם, ולפי האישום השני, בעוד המשפט מתנהל, ניסה להניא את המתלונן מתלונתו, הוא יזם והביא לקיום פגישה, שבמסגרתה ניסה להחתים את המתלונן על תצהיר שיביא להפסקת המשפט נגדו. כך שלא ניתן לומר כי מדובר במעידה רגעית, נקודתית, מחוסר מחשבה, אלא במי שפעל בכוונת מכוון ולמרות ההזדמנויות הרבות "לעצור בדרך" ולהימנע מביצוע עבירות, הוסיף והעצים את האירועים משלב לשלב.

ניצול לרעה של כוחו של הנאשם כלפי הנפגע - הנאשם, בהיותו שוטר, באישום הראשון, ניצל את כוחו וסמכותו. הוא העליל על המתלונן, מעשה תקיפה, עיכב אותו, מילא דו"ח כוזב, דבר אשר הוביל לפתיחת חקירה פלילית, כנגד המתלונן והכתים את שמו. באישום השני, הוא כשוטר המבין את החוק ואת התנהלות הדברים, רתם את ניסיונו ובקיאותו וניסה להביא למציאות בה ישכנע את המתלונן לחתום על תצהיר שיביא לסיום המשפט נגדו.

נסיבות נוספות לצורך קביעת מתחם העונש ההולם (סעיף 40יב לחוק העונשין):

עניין נוסף שנתתי עליו את הדעת בעת קביעת המתחם, הוא התנהגות המתלונן באישום השני. לא נעלמה מעיני בית המשפט, התנהגות המתלונן בכך, שלמרות שהמשפט מתנהל, הוא הגיע לפגישה ודן עם הנאשם בחתימה על התצהיר, ואף העלה דרישות כספיות לכיסוי נזקיו, אם כי בסוף מיאן לחתום עליו. בסופו של יום, לא מצאתי כי יש בכך כדי להשפיע על קביעת המתחם.

ההתרשמות של בית המשפט, המבוססת על חומר הראיות ועדותו של רוברט אחיו, הייתה שהנאשם נעתר להמלצת אחיו והסובבים אותו, כשביניהם אותו אחד שהיה מעורב בפגישה, שכל הצדדים מאוד כיבדו, וגם אם לא הושפע והגיע מרצונו, אין לכך, לעמדתי, כדי להשפיע על המתחם. מכיוון שמי שיזם את הפגישה, רקח אותה, והיה לו אינטרס ברור בקיומה, ובהחתמת המתלונן על תצהיר, היה הנאשם ולא המתלונן; מי ששימש בסמוך לאישום השני, כשוטר במשך שנים ארוכות, במגוון תפקידים היה הנאשם; מי שהיה ער, מתוקף היותו שוטר לשעבר, לחומרה הרבה של שיבוש הליכי משפט והחתמת מתלונן על תצהיר מאחורי גבם של מח"ש ובית המשפט, הוא הנאשם. כך שהמתלונן לא תרם להתהוותה של העבירה.

מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג (ב) לחוק העונשין):

בנסיבות העניין, לאחר שקילת הפגיעה בערכים המוגנים, עוצמת הפגיעה, מידת האשם שהפגין הנאשם באירועים, מדיניות הענישה, נסיבות ביצוע העבירה ויתר השיקולים, נמצא לקבוע, כי מתחם העונש ההולם, נע בין 3 חודשי מאסר בפועל ועד לשנת מאסר.

חריגה ממתחם העונש ההולם לקולה או לחומרה (סעיפים 40ד ו-40ה לחוק העונשין):

אין בפני בית המשפט תשתית שיקומית, המצדיקה חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם.

אשר לחריגה לחומרה, יש טעם רב בדברי המאשימה, כי ישנה חובה על בית המשפט, להוקיע התנהלות מסוג זה, ולהמחיש זאת, בענישה ראויה, נוכח המקרים הרבים הבאים בפני בית המשפט, הנוגעים לאלימות של שוטרים ולהתנהלות לא ראויה. יחד עם זאת, ניתן בנסיבות החמורות של המקרה דנן, לשקף עמדה עונשית זו, בתוככי המתחם ואין מקום לחרוג ממנו.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין):

הפגיעה של העונש בנאשם - אין ספק, כי הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם, שהינו אדם נורמטיבי, תפגע בו ובמשפחתו. אך יחד עם זאת, זהו אינו השיקול היחיד, העומד בפני בית המשפט. כפי שצוין, מדובר בעבירות חמורות, אשר נעברו בנסיבות חמורות.

נטילת אחריות של הנאשם וחזרתו למוטב - הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו. אמנם, זו זכותו של הנאשם לטעון לחפותו, גם כאשר הוא הורשע בדין, אך עצם העובדה שהנאשם לא עצר לרגע, לבחון את התנהלותו באירועים אלו, ועל אף שלל הראיות, שהובאו בהרחבה בהכרעת הדין, לא מצא להפנות מבט ביקורתי כלפי מעשיו, יש בה, לעמדתו, כדי להעיד, על כשל משמעותי בהבנה של הנאשם את חומרות מעשיו.

התנהגות חיובית של הנאשם ותרומתו לחברה - מדובר בנאשם נורמטיבי, אשר לפיו דבריו, שירת 3 שנים ביחידת המסתערבים בעזה וביהודה ושומרון, לאחר מספר שנים, עבר למשטרה, שירת בכל תפקידי אגף המבצעים, היה סייר, בלש, מפקד קורס שוטרים, סוכן סמוי, שישב עם עצורים במעצר, על מנת לקדם חקירות שונות. כמו כן, שימש כמדריך לוחמה בטרור, חובש, ובסוף שירותו במשטרה, שימש כסייר בתחנת חדרה.

עברו הפלילי של הנאשם - הנאשם נעדר עבר פלילי.

העונש המתאים (סעיף 40יד (2) לחוק העונשין):

בנסיבות, כפי שהוכחו במשפט, סבורני כי יש למקם את עונשו של הנאשם, בחלק העליון של מתחם העונש ההולם, אם כי במאסר שירוצה בעבודות שירות, על מנת לשקף הלימה ראויה למעשיו שניחנו באשם גבוה.

מדובר בעבירות שלא ניתן להפריז בחומרתן והתרחיש העולה ממסכת הראיות הוא כמעט קפקאי: אזרח (המתלונן)

פונה למשטרה, על מנת לאכוף צו שניתן לטובתו, למניעת הטרדה. שוטר (הנאשם) מגיע למקום, עושה בדיקת בזק, לא מסייע לאותו אזרח, ופונה ללכת. האזרח מפציר בשוטר ורוצה "להוכיח" לו את ההטרדה. הוא מזמין את השוטר פנימה לביתו, תוך נגיעה אגבית קלה בידו. בתגובה, השוטר מעליל על אותו אזרח עלילת תקיפה, שלא הייתה ולא נבראה, גורם לכך שאותו אזרח תמים, מובל כאחד העבריינים לתחנת משטרה, נחקר, ונפתח לו תיק בגין חשד לעבירה פלילית חמורה של תקיפת שוטר. לא זו אף זו, לאחר שמתברר שאין יסוד לטענת השוטר, והמשטרה מתנערת ממעשיו, לרבות השוטר שנכח איתו באירוע (המתנדב), שאינו תומך במעשיו ובגרסתו, ומוגש כנגד השוטר, כתב אישום על מעשיו, ובעוד האישום מתברר, פועל השוטר (כשהוא בשלב זה שוטר לשעבר), מאחורי הקלעים, לפגוש את אותו אזרח על מנת להניא אותו לחתום על תצהיר שיסיר מעל השוטר את המשפט התלוי ועומד נגדו.

זהו תרחיש בלהות לכל אזרח מן השורה, הפונה לעזרה וסעד מהמשטרה, ולא אפריז אם אומר, שזהו תרחיש בלהות גם עבור כל שופט, המתייחס לדוחות שוטרים, כדברים המשקפים נכונה את המציאות, שהרי לא אחת, שופט נדרש לדוחות מהסוג הזה, שעה שהוא נותן צווים שונים, לרבות צווי מעצר. הוא לא מעלה על דעתו, ששוטר בודה מליבו את האמור בדוח.

ההגנה התמקדה רבות, בהתנהגותו של המתלונן, וראתה בו כמי שחולל את האירועים, החל ממה שהיא טענה, שמדובר היה בתקיפה של השוטר, ועד ליוזמה למפגש, וניהול המשא ומתן עם הנאשם. טענות אלה נדחו, לעיצומן, בהכרעת הדין, מהטעמים הרבים המפורטים שם, ולא אחזור עליהם. אציין, כי גם אם הייתי מניח, לטובת הנאשם, כי המתלונן התווכח איתו, ואף תקף אותו, בכך שאחז בו באמה, לא היה שום מקום, מצד הנאשם, לשבש את הליכי המשפט, כפי שניסה לשבש.

בהקשר זה, יפים הדברים שנדונו בע"פ (מחוזי ת"א) 20762-09-11 **מדינת ישראל ואח' נ' מואס** (2011), שם נדון הנאשם, על דיווח שקר שהביא למעצרו של אדם, גם שם, היה מדובר במעשה שלא היה ולא נברא, והמעצר נועד לחפות על תקיפה של המתלונן. במסגרת עבודתו, הגיע הנאשם לאירוע באיזור הטיילת בתל אביב. הוא קרא למתלונן, שהיה אחד מבני החבורה שהתכנסה במקום, להזדהות. כתוצאה מדרישה זו, התפתח עימות בין הנאשם למתלונן. הנאשם תקף את המתלונן, סטר לו פעמיים. המתלונן, התקשר למוקד 100, ומשראה זאת הנאשם, רשם דוח פעולה כוזב, בו הוא מציין שהמתלונן הוא זה שתקף אותו, וכן הודיע למתלונן, במקום, כי הוא עצור בגין תקיפת שוטר.

בכתב האישום המתוקן, יוחסו לנאשם עבירות של שיבוש מהלכי משפט, וכן תקיפה, והוא הודה והורשע. הצדדים הגיעו להסדר טיעון, כך שהמדינה טענה ל-6 חודשי מאסר בפועל, בעבודות שירות והנאשם טען "פתוח". בית משפט השלום, לא הטיל על הנאשם תקופת מאסר, לריצוי בפועל, ועל כך ערערה המדינה. בית המשפט המחוזי התערב באופן חריג, בהסדר הטיעון, ואף ציין, כי רק "**...במקרים נדירים תתערב ערכאת הערעור בענישה המצויה בטווח הסדר הטיעון, כמו במקרה הנוכחי**". בית המשפט המחוזי, הדגיש כי אם היה מדובר רק באלימות החמורה שהפגין הנאשם, לא היה מתערב, אך בשל החלק השני של האירוע, שהתבטא בהגשת דיווח כוזב, והביא למעצרו של המתלונן, הוא מתערב בגזר הדין, וכך באו לידי ביטוי הדברים בפסיקתו:

"...המשיב רשאי היה כמובן, לענות למתלונן, או לבחור שלא להתעמת איתו מילולית, אולם תהא דרך הפעולה שלו אשר תהא, לא היה כל מקום לאלימות, שבאה לא כתוצאה מאלימות מצדו של המתלונן. המשיב, כאיש מדים, הוא שפתח באלימות, ובכך אנו רואים חומרה של ממש. החברה הישראלית מתמודדת, ולא בהצלחה רבה, עם נגע האלימות, אין צורך להכביר מילים על משמעותה של האלימות, שבה פותח, מי שאמור להילחם בה. עדיין היינו שוקלים את האפשרות שלא להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא,

בהתחשב בהסדר הטיעון, ובכך כאמור, שבית המשפט לא סטה ממנו, אלמלא חלקו השני של האירוע, שהתבטא בהגשת הדיווח הכוזב, שהביא לפתיחת תיק ומעצרו של המתלונן. התנהלות זו, יש בה פגיעה כפולה: הפגיעה האחת, הנראית לעין, היא הפגיעה במתלונן, שנאלץ לבלות לילה במעצר ונפתח נגדו תיק. לטעמנו, זו הפגיעה הקלה, יחסית, משתי הפגיעות שמדובר בהן. הפגיעה הקשה יותר, היא באזרחי ישראל כולה, ובמערכת המשפט. שוטרים מעידים בבתי משפט, שוטרים מגישים דוחות, ונקודת המוצא ממנה יוצא בית משפט, הינה, בדרך כלל, כי אין לשוטר עילה לשקר, וניתן לסמוך על דבריו, תרחיש מסוג זה, שבא לידי ביטוי בתיק הנוכחי הוא הסיוט של כל שופט, השואל עצמו בעקבות דוח זה, האם יוכל לסמוך על הדוחות הבאים שיוגשו לו. דעתנו היא, כי פגיעה זו, צריכה לבוא לכלל ביטוי גם בהיבט העונשי, וההיבט העונשי במקרה זה כרוך במאסר..." (שם, בעמודים 4 ו-5 לפסק הדין).

בסופו של יום, ולאור הכלל שערכאת הערעור, אינה ממצה את הדין עם הנאשם, הוטלו על אותו נאשם חודשיים מאסר בפועל, בעבודות שירות, ופיצוי בסך 4,000 ₪, במקום 1,000 ₪.

במקרה אחר של בידוי ראיות על ידי שוטרים, בעפ"ג 32547-10-13 מח"ש נ' שובל ואח', ציין בית המשפט המחוזי, כי התנהגות השוטרים, היא פגיעה ברורה וחד משמעית בשלטון החוק, ובלשונו של בית המשפט המחוזי:

"התנהגותם של המשיבים ובעיקר הרשעתם בביצוע עבירה של בידוי ראיה היא פגיעה ברורה וחדה בשלטון החוק, המשיבים העידו על עצמם, כי מורא הדין אינו ניצב לנגד עיניהם, והם לא נרתעו לפעול, מחוץ לגדריה הברורים של מערכת הנורמות החוקית והמוסרית, כפי שהיא מתקיימת בחברה דמוקרטית... בחברה מתוקנת מצופה כי גם שוטרים, העוסקים במלאכת אכיפת החוק, יעשו כן, תוך שימוש באמצעים שהחוק, ואין בלתו, מעניק להם, זאת גם אם, הם נאלצים להתמודד עם מצבים קשים..." (עמ' 8, שורות 8 - 10 לפסק הדין; ושורות 24 - 25).

מעשיו של הנאשם, מערערים יסודות אלה, ובכוחם להכתיים, שלא בצדק, ציבור שלם של שוטרים, אשר עושים ימים כלילות, בעבודת קודש, לשרת ולהגן על אזרחי המדינה. לכן, ובהתאם לעקרון ההלימה, שהינו העיקרון המנחה בענישה לפי תיקון מס' 113 לחוק העונשין, יש ליתן מענה עונשי חד משמעי, למעשיו של הנאשם, בדמות של ענישה מציבת גבולות, על מנת שהנאשם ודומיו, יבינו כי מעשים כגון אלה, אינם יכולים להתקבל על ידי בית המשפט.

בבג"צ 7074/93 סוויסה נ' היועמ"ש לממשלה, פ"ד מח (2), 748, הבהיר בית המשפט העליון, את רגישות תפקידו של השוטר, וקבע, בין היתר, כך:

"לאור תפקידו המיוחד של השוטר, וסמכויותיו, לאור חשיפתו לציבור ומגעיו עמו, נדרשת מהשוטר הקפדה מיוחדת, על קלה כבחמורה, כדי לקיים את אמון הציבור בו...אמון הציבור הוא נכס חיוני לתפקודה התקין של הרשות השלטונית בישראל. יש להגן על אמון זה, תוך עמידה על כך ששוטרי ישראל, ימלאו את תפקידם, למען הציבור ביושר, ניקיון כפיים, ושמירה על גדרי החוק. אמון זה עומד בבסיס תפקודן של רשויות אכיפת החוק, ובלעדיו לא יוכלו למלא את משימותיהם" (שם, בעמוד 774 - 775 וכן בעמוד 783; וראו גם דברי בית המשפט העליון בע"פ 449/11 חג'אג' נ' מדינת ישראל (2011), שם צוינה חובת נאמנותו המוגברת של השוטר לציבור, המשליכה על עוצמת השיקולים השונים, בהם התחשב בית המשפט במלאכת הענישה).

לצד דברים אלה, יש לזקוף לקולה, לטובת הנאשם, את כל שנות פעילותו במערכת הביטחון ובכלל זה במשטרת

ישראל, כפי שצוין בעניין אחר:

"...אדם קונה את כרטיס הביקור שלו מדי יום, ומן הדין שמעשיו הטובים... יזקפו לזכותו בבוא יום פקודה"
(ע"פ (מחוזי ת"א) 9894-04-10 מדינת ישראל נ' פיגר (2011)).

מדובר בנאשם שתיפקד ברוב חייו הבוגרים, באופן נורמטיבי, לא הסתבך בעבירות דומות, שירת במגוון תפקידים, והגם שלא הובאה בפניו בית המשפט חוות דעת ממפקדיו, נכון בית המשפט, לצאת מנקודת הנחה, כי תפקודו של הנאשם היה על הצד הטוב.

כן יש לקחת בחשבון כי מדובר במי שהוא נעדר עבר פלילי, ועצם ההרשעה, בשלב זה שבחיי, היא עונש בפני עצמו, ושמתלווה אליה עונש מאסר, הגם שהוא בעבודות שירות, מדובר בענישה משמעותית עבורו.

לפיכך, בנסיבות אלה, נמצא להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל, אשר ירוצה בעבודות שירות, תוך שמאסר זה, ימוקם באמצע המתחם, בשים לב לאמור ונוכח עמדתה של המאשימה.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

7 חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות ב"גשר" - קרן למפעלי שיקום, ברח' מנאי 5 איזור תעשייה חדרה.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 11/3/20 בשעה 08:00 בפני הממונה על עבודות השירות בתחנת משטרת טבריה.

מובהר לנאשם, כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלו ו/או אי הישמעות להוראות הממונה על עבודות השירות, עלולה להוות עילה להפסקה מנהלית של עבודות השירות ולריצוי עונש המאסר בכליאה ממשית.

3 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור כל עבירת אלימות, לרבות איומים, בתוך תקופה זו.

קנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-4 תשלומים שווים ורצופים. פיגור יעמיד את מלוא הקנס לפירעון מידי ויפעיל את צו המאסר שלצדו.

המזכירות תמציא העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, ב' שבט תש"פ, 28 ינואר 2020, במעמד הצדדים.